

Józef Wroceński

Doktorat S. Jeleny Byś

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 42/1-2, 292-294

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wienie każdego z nich. W rozdziale trzecim Autor zajął się szeroko pojętą formacją do kapłaństwa w Akademii Państwowej jak i w biskupim seminarium duchownym. Zwrócił też uwagę na wielorakie formy dokształcania duchowieństwa i jego formację ascetyczną. Rozdział czwarty dotyczy organizacji nauczania kościelnego w szkołach. Doktorant zwrócił tu uwagę na zagadnienia związane z przygotowaniem dzieci do pierwszej spowiedzi i komunii św., ponadto omówił wpływ rodziców na formy kształcenia dzieci, sprawę formacji katechetów, egzekwowanie misji kanonicznej. W rozdziale piątym omówiony został nowy styl życia wiernych po zakończeniu I wojny światowej, który odzwierciedlił się w zwyczajnych i nadzwyczajnych sposobach duszpasterstwa. Ponadto omówione zostało sprawowanie sakramentów oraz wysiłki zmierzające do opracowania diecezjalnego rytuału. Z kolei rozdział szósty Autor poświęcił działalności stowarzyszeń wiernych w diecezji warmińskiej, szczególnie zaś Akcji Katolickiej i zrzeszeniu *Caritas*. Na tym tle ukazał problemy zaangażowania apostolskiego wiernych świeckich. Wreszcie w rozdziale siódmym Doktorant zajął się sprawami administracyjnymi oraz kwestią uposażenia duchowieństwa diecezji warmińskiej.

Rozprawa zawiera bogatą bazę źródłową i obszerną literaturę, także obcojęzyczną. Autor naświetlił wiele dyskusyjnych kwestii historycznych i prawnych dotyczących Kościoła warmińskiego, który jak wiadomo po II wojnie światowej znalazł się w granicach państwa polskiego. Można więc śmiało powiedzieć, że rozprawa stanowi poważny wkład w rozwój badań dotyczących historii kościelnego prawa partykularnego. Warto też dodać, że recenzenci również podkreślali wartość naukową rozprawy oraz fakt, że jej Autor umie postawić problem i potrafi go rozwiązać.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego ATK, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, właściwy dla tego typu rozpraw walor naukowy, a także opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. mgr Adamowi Ornatkowi stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Ks. Józef Wroceński SCJ

Doktorat S. Jeleny Byś

Na Wydziale Prawa Kanonicznego ATK w dniu 14 grudnia 1998 roku odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej s. mgr Jeleny Byś ze Zgromadzenia Sióstr od Aniołów, absolwentki tegoż Wydziału. Doktorantka przedstawiła Radzie Wydziału pracę pt. *Sytuacja prawna związków wyznaniowych w Federacji Rosyjskiej (1990-1997)*, napisaną pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Józefa Krukowskiego. Recenzentami rozprawy byli ks. prof. dr hab. Henryk Misztal (KUL) i ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski (ATK).

Przemiany społeczno-polityczne wiodące od totalitaryzmu komunistycznego do demokracji liberalnej, które dokonują się w krajach Europy Wschodniej w tym także w Rosji spowodowały poważne zmiany także w dziedzinie relacji państwo – Kościół. Doktorantka, przy zastosowaniu metody historyczno-prawnej i dogmatyczno-prawnej oraz w oparciu o bogatą bazę źródłową, podjęła się tematu ciekawego i aktualnego, przedstawiając płaszczyznę prawną całkoształtu przemian, jakie dokonały się w tym względzie w Rosji. Sytuacja Kościoła w Związku Radzieckim, a później w Federacji Rosyjskiej budziła i budzi zainteresowanie międzynarodowej opinii publicznej. Regulacje prawne dotyczące sytuacji Kościoła z lat 1990-1997 w nowym świetle ukazują dziedzinę stosunków państwo-Kościół w Federacji Rosyjskiej. Chociaż głównym przedmiotem zainteresowań badawczych Doktorantki są najnowsze regulacje prawne we wskazanej wyżej dziedzinie, to jednak trzeba zauważyć, że umiejętnie nawiązuje ona do przeszłości.

Praca składa się z pięciu rozdziałów poprzedzonych wstępnie, zakończenia, w którym Autorka podsumowała wyniki swych badań oraz wykazu źródeł i literatury.

Rozdział pierwszy pomyślany został jako tło historyczne dla obecnej problematyki. Doktorantka omówiła w nim te główne wydarzenia, które w tyjącletnich dziejach chrześcijaństwa w Rosji miały wpływ na stosunki między państwem a Kościołem. Zdaniem Autorki jest to w zasadzie historia zapożyczona z Bizancjum ceszaropapizmu, zmierzającego do podporządkowania Kościoła władzy państwowej. W tej historii w krótkich okresach występowała tendencja do zachowania pewnej równowagi między władzą świecką i duchowną. W rozdziale ukazana została treść nowych rozwiązań, jakie zostały wpisane do ustawy, z dnia 25 X 1990 roku, *O wolności wyznań*. Szczególnie znaczenie mają tu gwarancje wolności religijnej w wymiarze indywidualnym oraz zasady określające sytuację prawną związków wyznaniowych w Rosji. Rozdział trzeci dotyczy prac nowelizacyjnych ustawy wyznaniowej z 1990 roku. Sporządzono kilka projektów, zgłoszonych przez różne instytucje: rząd, partie polityczne, czy też komisje parlamentarne. Logicznie rozdział czwarty Autorka poświęciła omówieniu burzliwej debaty wokół projektów nowej ustawy, zwracając uwagę na bieg zdarzeń związanych z uchwaleniem tej ustawy, główne elementy jej treści oraz na krytyczną ocenę ostatecznego projektu ustawy ze strony opinii międzynarodowej, co spowodowało zgłoszenie weta przez prezydenta Rosji Borysa Jelcyna. W rozdziale piątym Doktorantka podjęła analizę najnowszej ustawy wyznaniowej Federacji Rosyjskiej z dnia 19 IX 1997 roku *O wolności sumienia i o związkach wyznaniowych*. Omówione tu zostały problemy związane z interpretacją i stosowaniem zawartych w tej ustawie norm. Trzeba też podkreślić zasługi Autorki polegające na wyłuskaniu sprzeczności zachodzących między ustawą i Konstytucją Federacji Rosyjskiej z 1993 roku oraz międzynarodowymi umowami dotyczącymi ochrony praw człowieka.

Autorka poddała naukowej krytyce analizowane teksty prawne, co pozwoliło jej na wyciągnięcie ciekawych i całkowicie nowych w literaturze tematów. Zdaniem Dok-

torantki regulacje prawne dotyczące sytuacji związków wyznaniowych są rezultatem ścierania się różnych, nawet przeciwstawnych tendencji: ideologicznych i kulturowych, przy czym decydującą rolę odegrały dwie ideologie, mianowicie liberalna i konserwatywno-narodowa. Nowa ustawa w sposób wyraźny faworyzuje prawosławie i wprowadza daleko idące bariery dla tzw. zagranicznych związków wyznaniowych.

W literaturze polskiej praca jest całkowicie nowa i stanowi cenny przyczynek do badań we wskazanej problematyce. Można w niej znaleźć wiele cennych informacji na temat sytuacji wyznaniowej w Rosji. Dotychczas, jak wiadomo sprawa ta dla nauki stanowiła temat „tabu”. Recenzenci podkreślali staranność i umiejętność w przeprowadzeniu badań.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego ATK, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, właściwy dla tego rodzaju rozpraw walor naukowy, a także opinie recenzentów oraz pozytywne wyniki obrony, nadała s. mgr Jelenie Byś stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Ks. Józef Wroczeński SCJ

Nostryfikacje

1. Rada Wydziału Prawa Kanonicznego ATK nostryfikowała dyplom doktorski Barbary Krupa uzyskany na podstawie rozprawy pt. *Il negozio giuridico nell'ordinamento civile e profili comparativi con il diritto canonico* napisanej pod kierunkiem prof. M. Rita Petrongari i obronionej na Wydziale Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie.

2. Rada Wydziału Prawa Kanonicznego ATK nostryfikował dyplom licencjacki ks. Tadeusza Skolimowskiego uzyskany na podstawie pracy pt. *Cristianizzazione ed inizi di organizzazione ecclesiastica delle campagne nello'alto medio evo presso gli slavi* napisanej pod kierunkiem prof. M. Dortel Claudot na Wydziale Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie.

Ks. Józef Wroczeński SCJ